

Raport ewaluacyjny – obszar I

Diagnoza kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych

Cel badania:

Zasadniczym celem badania była diagnoza kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie korzystania z mediów społecznościowych oraz świadomości ryzyk z tym związanych. Jak pokazują badania oraz niestety również przykłady, także z Polski to media społecznościowe poza spełnianiem swojej funkcji, stały się tym obszarem w którym dochodzi do większości aktów tzw. cyberprzemocy.

Przemoc rówieśnicza z użyciem mediów elektronicznych stała się w ostatnich latach poważną kwestią społeczną. Wyniki badań pokazują, że przemocy w sieci doświadcza ponad połowa dzieci w Polsce! Specyfika Internetu i telefonów komórkowych powoduje, że nawet pozornie błahe akty cyberprzemocy stanowią dla ich ofiar poważny problem, z którym często nie potrafią sobie poradzić.

Problem cyberprzemocy w oczywisty sposób dotyczy szkół. W klasie, szatni, czy na boisku szkolnym dochodzi do aktów przemocy z użyciem telefonów komórkowych lub Internetu. Coraz częściej też „tradycyjne” konflikty rówieśnicze ze szkoły przenoszą się do sieci.

Cyberprzemoc (z ang. cyber bullying, cyberstalking) to zachowanie, które przy użyciu nowych technologii komunikacyjnych i informacyjnych, ma na celu skrzywdzenie danej osoby bądź grupy. Zwykło się uważać, że cyberprzemocy w głównej mierze doświadczają go młodzi ludzie: młodzież i dzieci, jednak coraz częściej ofiarami tego rodzaju przemocy padają również osoby dorosłe. Rozwój technologii i niemal ciągły dostęp do Internetu skutkują bowiem zaburzeniem proporcji między życiem realnym a tym wirtualnym, między relacjami budowanymi w rzeczywistości i tymi, które realizowane są głównie lub jedynie w cyberprzestrzeni.

Rewolucja, jaką w relacjach społecznych wprowadziło rozpopularyzowanie Internetu, wydaje się być nie do zatrzymania. Jednak tempo, w jakim te zmiany zachodzą w znacznym stopniu utrudnia wypracowanie adekwatnych strategii działania w cyberprzestrzeni, które uchroniłyby przed staniem się obiektem cyberprzemocy. Proces naszego przystosowywania się do rewolucji informatycznej, zwłaszcza w aspekcie emocjonalnym, społecznym czy interpersonalnym nadal trwa i póki co wymagać będzie od nas zachowania dużej czujności. Stosunkowo niska kontrola społeczna tego zjawiska, zwłaszcza, kiedy jej ofiarami padają dzieci i młodzież dodatkowo zwiększa i tak już nierówny rozkład sił między ofiarą a sprawcą. Rodzice i opiekunowie dzieci doświadczających cyberprzemocy często nie zdają sobie sprawy z tego, co dzieje się w wirtualnej przestrzeni ich pociech, co skutecznie opóźnia możliwość adekwatnego zareagowania.

Analiza umiejętności poprawnego korzystania z mediów społecznościowych ma również swoje podstawy w przepisach prawa.

Mowa tu o „Podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2017/18”, w których to MEN ogłosił, że jednym z tychże kierunków jest:

„3. Bezpieczeństwo w internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych.”**Grupa badawcza:**

Diagnozą została objęta grupa 46 uczniów z oddziałów 6a, 7a, 2ag, 3ag oraz 31 nauczycieli.

Termin badań:

Badanie ankietowe przeprowadzono w maju 2018 roku.

Metody badawcze:

Metoda sondażu z wykorzystaniem anonimowej ankiety dla uczniów i nauczycieli

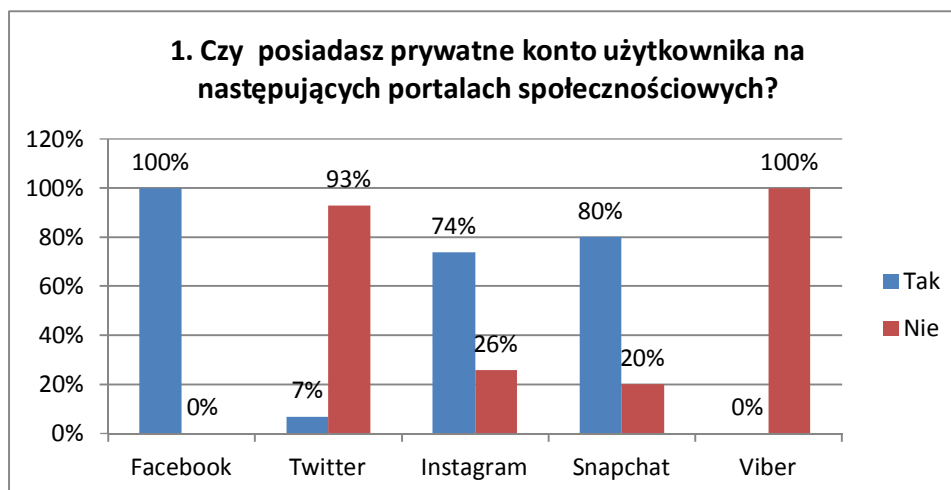
Narzędzia badawcze:

Po przeprowadzonym ankietowaniu dokonano analizy ilościowej i jakościowej otrzymanych wyników.

B. Opracowanie wyników badań sondażowych

1. Raport z badania ankietowego uczniów

Pytanie 1.

Wnioski:

1. Uczniowie naszej szkoły, zgodnie z obowiązującym w całej Polsce trendem, najczęściej korzystają z platformy Facebook – 100% i Snapchat 80%.
2. Analiza odpowiedzi wskazuje, że uczniowie dużo częściej korzystają z portali o profilu rozrywkowym, a zarazem obrazkowym (Facebook, Instagram, Snapchat), niż zawodowym/tekstowym (Twitter, Viber)..

Pytanie 2:

Jak często korzystasz z zaznaczonych przez siebie w pytaniu powyżej portali?

	codziennie	kilka razy w tygodniu	raz w tygodniu lub rzadziej
Facebook	57%	28%	15%
Twitter	0%	0%	22%
Instagram	44%	28%	28%
Snapchat	68%	16%	16%
Viber	0%	0%	17%

Wnioski:

1. Uczniowie, którzy korzystają z platformy Facebook i Snapchat, robią to niemal codziennie. Tylko 28% ankietowanych zagląda na portale kilka razy w tygodniu.

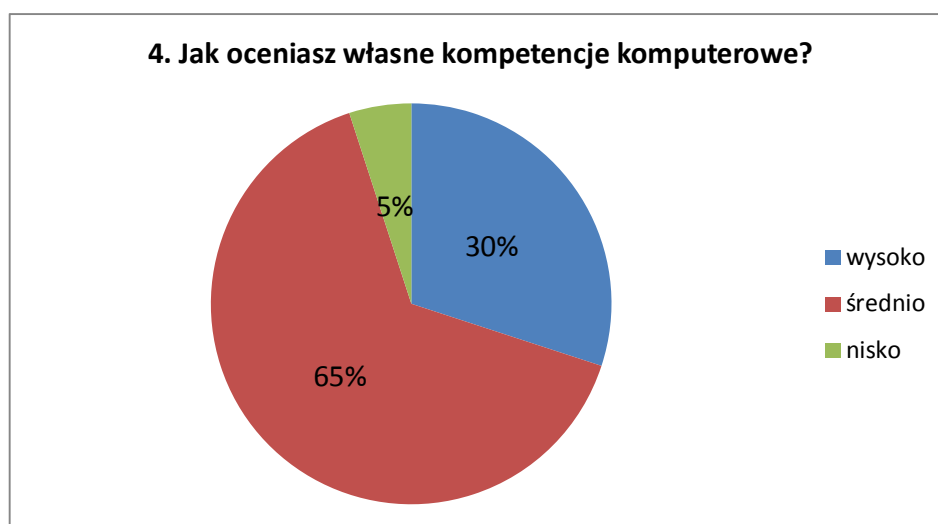
Pytanie 3:

Jakie treści i jak często umieszczasz na portalach społecznościowych?

	często	rzadko	nigdy	nie znam tego pojęcia
a / zdjęcia własne	13%	70%	17%	0%
b / zdjęcia znajomych, innych osób	4%	39%	57%	0%
c / komentarze oraz polubienia	63%	28%	7%	2%
d / nagrania video, audio	4%	22%	74%	0%
e / linki	4%	30%	57%	9%

Wnioski:

1. Najczęstszą formą aktywności na portalach społecznościowych jest wyrażanie własnej opinii w formie komentarzy lub polubień. Uczniowie robią to często.
2. Zadowolona fakt, iż uczniowie nigdy 57 % lub rzadko 70% udostępniają zdjęcia znajomych i innych osób, co oznacza, że **zwracają uwagę na kwestię ochrony danych osobowych.**

Pytanie 4.**Wnioski:**

1. Większość (65%) ankietowanych oceniło swoje umiejętności komputerowe jako średnie.

Pytanie 5.

Jak oceniasz własne umiejętności komputerowe w zakresie:

	wysoko	średnio	nisko
a / wyszukiwania informacji	80%	20%	0%
b / oceny rzetelności informacji	20%	70%	10%
c / krytycznego i refleksyjnego wykorzystania internetu	24%	59%	17%
d / czytania i interpretacji tekstu elektronicznego	33%	52%	15%

Wnioski:

1. Spośród wybranych umiejętności komputerowych, ankietowani uczniowie najwyżej ocenili umiejętność wyszukiwania informacji.
2. Najniżej ocenione zostały umiejętność krytycznego i refleksyjnego wykorzystania Internetu.
3. Zdecydowana większość (70%) średnio ocenia umiejętność oceny rzetelności informacji.

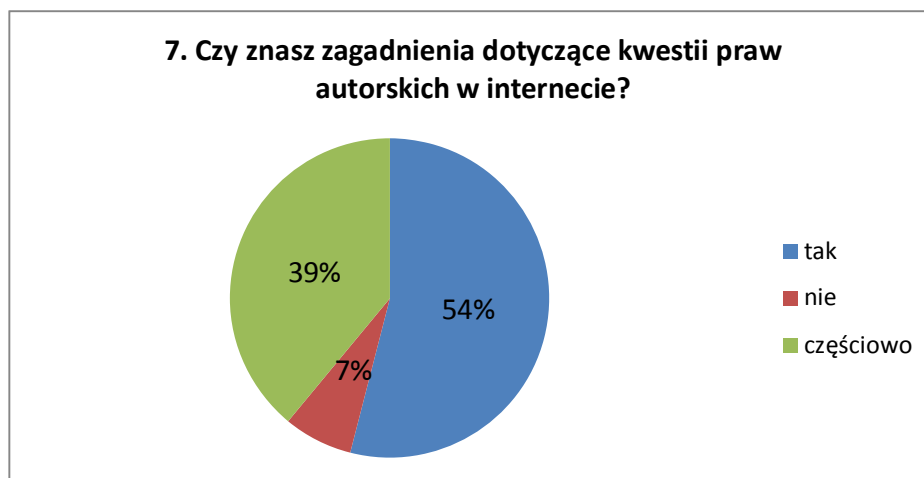
Pytanie 6.

Jak oceniasz umiejętności komputerowe własnych nauczycieli w zakresie:

	wysoko	średnio	nisko
a / wyszukiwania informacji	44%	35%	21%
b / oceny rzetelności informacji	33%	50%	17%
c / krytycznego i refleksyjnego wykorzystania internetu	26%	52%	22%
d / czytania i interpretacji tekstu elektronicznego	43%	37%	20%

Wnioski:

1. W oczach ankietowanych uczniów, umiejętności komputerowe nauczycieli są raczej średnie.
2. W porównaniu z samooceną uczniów, u nauczycieli zwiększył się odsetek odpowiedzi „nisko” i znacząco zmniejszył odsetek odpowiedzi „wysoko”. Oznacza to, iż uczniowie swoje umiejętności oceniają wyżej niż umiejętności nauczycieli.

Pytanie 7.**Wnioski:**

1. Ponad połowa ankietowanych uczniów – 54%, przyznała, że zna zagadnienia dotyczące prawa autorskiego, a 39% określiła znajomość kwestii z tym związanych jako częściową.
2. Zaledwie 7% ankietowanych uznało, że zagadnienie praw autorskich nie jest im znane.

Pytanie 8.**Wnioski:**

1. Większość uczniów (80%), uważa, że przestrzega prawa autorskiego.
2. Zaledwie 3% ankietowanych przyznało, że nie przestrzega przepisów w tym zakresie.

Pytanie 9.

Czy korzystając z komunikacji elektronicznej lub Internetu miałeś/miałaś do czynienia z następującymi zjawiskami?

	często	rzadko	nigdy	nie znam tego pojęcia
a / przemoc	9%	20%	71%	0%
b / treści promujące zachowania destrukcyjne	4%	20%	61%	15%
c / seksting	9%	11%	65%	15%
d / grooming	4%	7%	46%	43%
e / łańcuszki szczęścia	26%	35%	22%	17%

Wnioski:

1. Analiza odpowiedzi wskazuje, iż nie ma skrajnych sytuacji w odniesieniu do negatywnych zjawisk w sieci. W ramach wykorzystywania komunikacji elektronicznej uczniowie przyznali, że najczęściej spotykają się z łańcuszkami szczęścia.
2. W związku z dużą ilością odpowiedzi „nie znam tego pojęcia” dla odpowiedzi *grooming* 43%, należy rozważyć przeprowadzenie zajęć uświadamiających uczniów o zagrożeniach czyhających na nich w ramach komunikacji internetowej oraz umiejętności bronienia się przed nimi.
3. Duży odsetek uczniów nigdy nie spotkała się z przemocą (71%), treściami destrukcyjnymi (61%) i sekstingiem (65%), co wskazuje, iż **uczniowie świadomie i ostrożnie zachowują się w sieci.**

Pytanie 10.

Czy i jak często napotykasz następujące formy cyberprzemocy?

zaznacz znakiem X :

	często	rzadko	nigdy	nie znam tego pojęcia
a / nagrywanie, rozpowszechnianie treści ośmieszających inne osoby	15%	46%	39%	0%
b / wulgarne, poniżające treści w komunikacji internetowej	33%	43%	24%	0%
c / wulgarne komentarze, tzw. hejt	52%	28%	20%	0%
d / podszywanie się za kogoś w Internecie	9%	52%	39%	0%
e / włamanie na konta internetowe	7%	50%	43%	0%
f/ wykluczenie z grona znajomych	28%	43%	29%	0%

Wnioski:

1. Wśród uczniów, którzy napotykają na cyberprzemoc, najczęstszą formą jest tzw. *hejt* (od *ang. hate* – *nienawiść*), a więc wulgarne komentarze – często do czynienia ma z tym zjawiskiem aż 52%.

2. 33% i 28% uczniów spotyka się często ze zjawiskiem wulgarnego komentowania oraz nagrywania i ośmieszania innych osób.
3. Niemal połowa ankietowanych rzadko spotyka się ze zjawiskami nagrywania i rozpowszechniania treści ośmieszających innych ludzi, podszywania się i włamania na konta.
- 4. Wszyscy uczniowie znają pojęcia cyberprzemocy.**
- 5. Należy ustawicznie zwiększyć kompetencje uczniów w zakresie bronięcia się przed tymi negatywnym zjawiskami w Internecie.**

Pytanie 11.

Co rozumiesz przez pojęcie „bezpieczeństwo w Internecie”?

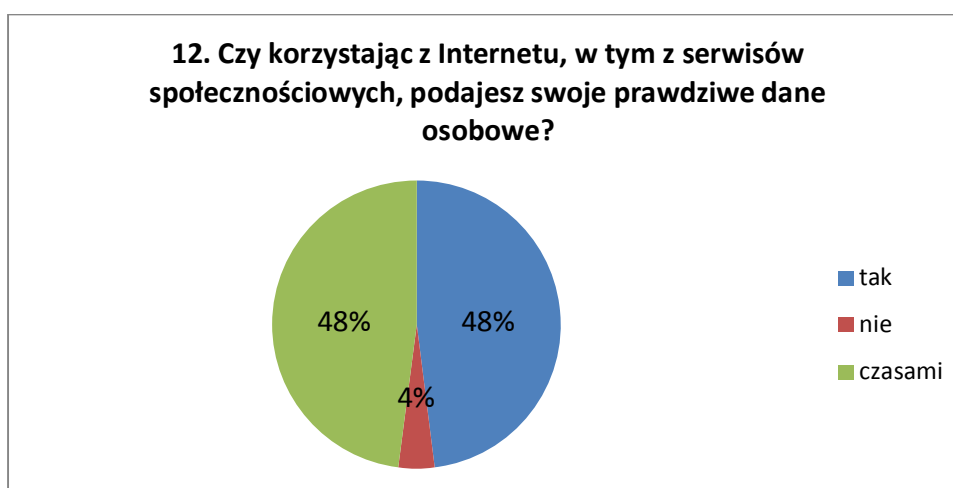
Odpowiedzi uczniów:

- „Korzystanie z programów antywirusowych” 2x
- „Bezpieczne przekazywanie informacji” 2x
- „Nie wiem” 3x
- „Brak cyberprzemocy, hejtu, szacunek” 6x
- „Nieudostępnianie danych osobowych” 12x
- „Nieumieszczanie prywatnych zdjęć i filmów” 8x
- „Uważać na jakie strony wchodzimy”

Wnioski:

1. Większość uczniów potrafiła sprecyzować pojęcie „bezpieczeństwo w Internecie”.
2. Uczniowie najczęściej używali stwierdzeń związanych z ochroną danych osobowych oraz kulturą osobistą w sieci.

Pytanie 12.

Wnioski:

1. 48% uczniów korzystając z Internetu, w tym z portali społecznościowych, podaje swoje prawdziwe dane – rodzi to ryzyka związane z ochroną danych osobowych.

2. Należy informować uczniów o ryzykach związanych z ochroną danych osobowych oraz o konsekwencjach ewentualnego ich fałszowania lub podszywania się pod inne osoby.

Pytanie 13.

Zaznacz z których form komunikacji oraz wypowiedzi, korzystasz w świecie wirtualnym?

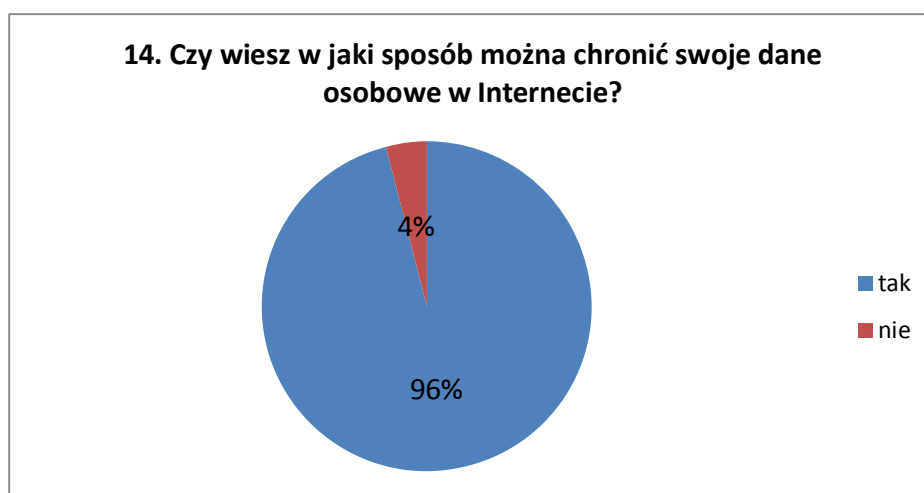
A.	blog	24%
B.	fora internetowe	37%
C.	grupy dyskusyjne	33%
D.	portale społecznościowe	89%
E.	komunikatory internetowe	48%

Wnioski:

1. Zgodnie z przewidywaniami i trendami ogólnopolskimi najczęstszą formą komunikowania się w Internecie wśród uczniów jest aktywność na portalach społecznościowych – 89%.

Pytanie 14.

Czy wiesz w jaki sposób można chronić swoje dane osobowe w Internecie?

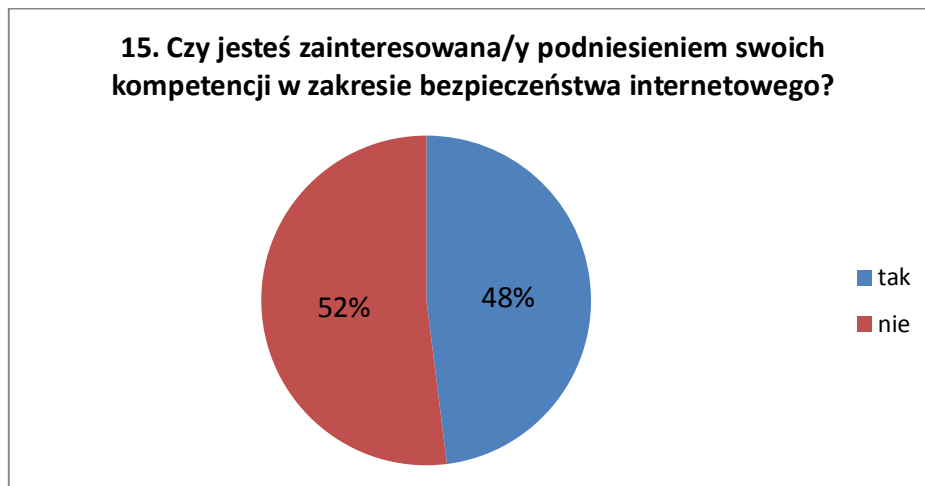

Wnioski:

1. Prawie wszyscy ankietowani wiedzą w jaki sposób chronić swoje dane osobowe (96%).

Pytanie 15.

Czy jesteś zainteresowana/y podniesieniem swoich kompetencji w zakresie bezpieczeństwa internetowego?

Wnioski:

1. 52% ankietowanych uczniów nie wyraziło zainteresowanie podniesieniem swoich kompetencji w zakresie bezpieczeństwa internetowego.
2. 48% ankietowanych jest zainteresowanych podniesieniem swoich kompetencji. **Jest to duży odsetek uczniów dlatego należy kontynuować przeprowadzanie zajęć dla uczniów w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa internetowego.**

Pytanie 16

Co chciałbyś wiedzieć o bezpieczeństwie w sieci?

Najczęstsze odpowiedzi uczniów:

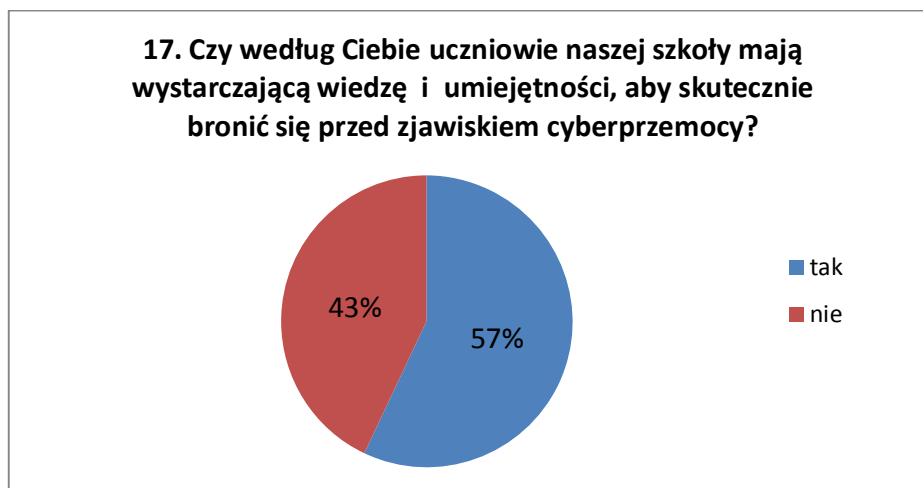
- „Jak uniknąć oszustów”,
- „Jak bardziej chronić dane osobowe”,
- „Wszystko”

Wnioski:

1. Uczniowie w swoich odpowiedziach najczęściej wskazywali na obszary z zakresu bezpieczeństwa danych osobowych oraz oszustw internetowych.
2. Kilkoro ankietowanych użyło stwierdzenia „wszystko” co wskazuje na potrzebę podejścia do problemu bezpieczeństwa w sieci w sposób holistyczny.

Pytanie 17

Czy według Ciebie uczniowie naszej szkoły mają wystarczającą wiedzę i umiejętności, aby skutecznie bronić się przed zjawiskiem cyberprzemocy?

Wnioski:

1. Ankietowani dobrze ocenili umiejętności i wiedzę swoich kolegów i koleżanek w kwestii obrony przed zjawiskiem cyberprzemocy.

Pytanie 18

Czy chciałbyś uczestniczyć w zajęciach dotyczących następujących kwestii:

	TAK	NIE
Cyberprzemoc	50%	50%
Bezpieczne korzystanie z portali społecznościowych	59%	41%
Prawo autorskie	52%	48%
Ochrona danych osobowych	63%	37%

Wnioski:

1. Spośród zaprezentowanych tematów uczniowie wyrazili zdecydowaną chęć uczestnictwa w zajęciach dotyczących ochrony danych osobowych oraz bezpiecznego korzystania z portali społecznościowych. Należy je przeprowadzić jako jedne z pierwszych. Spowodowane jest to bardzo istotnymi zmianami w tej kwestii w związku z wejściem w życie rozporządzenia RODO.
2. Ponad połowa ankietowanych jest zainteresowana zagadnieniem praw autorskich.

Pytanie 19

Czy w zeszłym lub obecnym roku szkolnym nauczyciele naszej szkoły podczas zajęć komputerowych poruszali następujące kwestie:

	TAK	NIE	NIE WIEM
Cyberprzemoc	65%	33%	2%
Bezpieczne korzystanie z portali społecznościowych	76%	22%	2%
Prawo autorskie	57%	41%	2%
Ochrona danych osobowych	72%	26%	2%

Pytanie 20.

Czy w zeszłym lub obecnym roku szkolnym Twój Wychowawca podczas zajęć wychowawczych poruszał następujące kwestie:

	TAK	NIE	NIE WIEM
Cyberprzemoc	81%	17%	2%
Bezpieczne korzystanie z portali społecznościowych	81%	17%	2%
Prawo autorskie	57%	41%	2%
Ochrona danych osobowych	83%	15%	2%

Wnioski:

1. Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że większość nauczycieli i wychowawców podejmowała kwestie związane z bezpieczeństwem w sieci podczas swoich zajęć.
2. Należy jednak uwzględnić potrzeby uczniowskie w tym zakresie w ramach organizacji zajęć w przyszłym roku szkolnym.

Pytanie 21

Jak często korzystasz z:

	<i>codziennie</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>raz w tygodniu lub rzadziej</i>
Komputera	24%	46%	30%
Internetu	89%	11%	0%
Portali społecznościowych	72%	22%	6%
Komunikatorów internetowych	43%	37%	20%
Gier on-line	22%	19%	59%

Wnioski:

1. Wśród ankietowanych uczniów odpowiednio, 89 % i 72%, codziennie korzysta z Internetu i portali społecznościowych.

Pytanie 22.

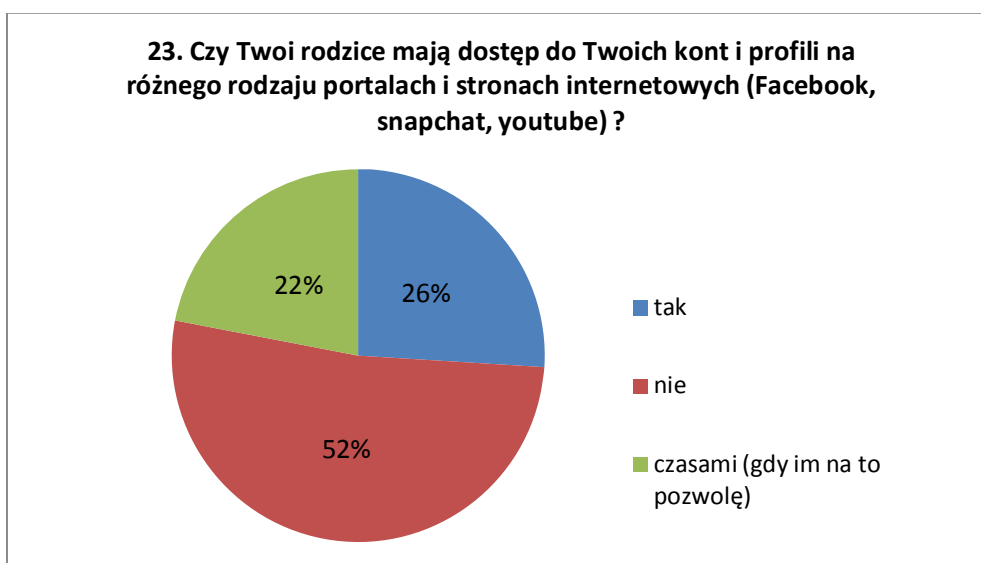
Jakie urządzenia wykorzystujesz do:

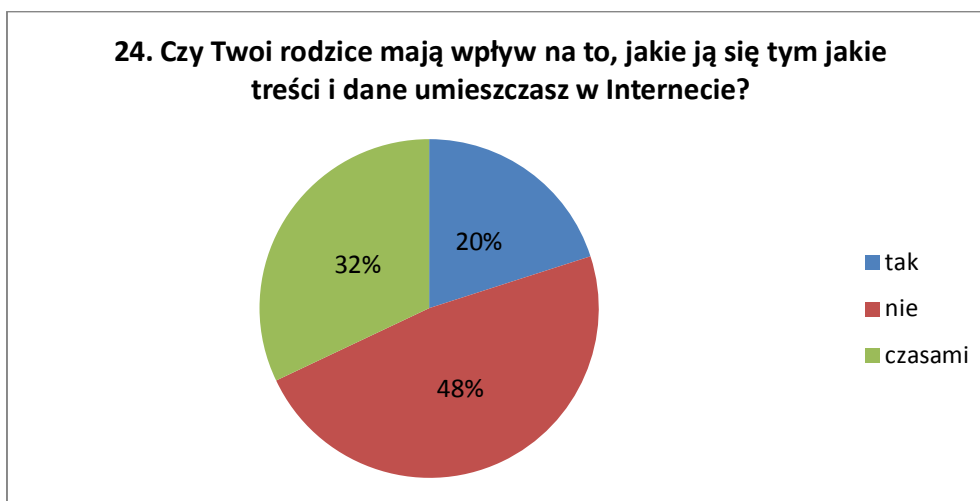
	<i>komputer</i>	<i>tablet</i>	<i>telefon</i>
Nauki	48%	9%	59%
Rozrywki	41%	15%	67%
Portali społecznościowych	26%	4%	78%
Komunikacji internetowej	24%	9%	65%
Gier on-line	54%	15%	33%

Wnioski:

1. Analiza odpowiedzi do tego pytania pokazała, że telefon stał się narzędziem, które uczniowie wykorzystują do nauki (59%), rozrywki (67%), portali społecznościowych (78%).
2. Jeśli chodzi o komputer, służy głównie do gier on-line (54) i nauki (48%).

Pytania 23 i 24

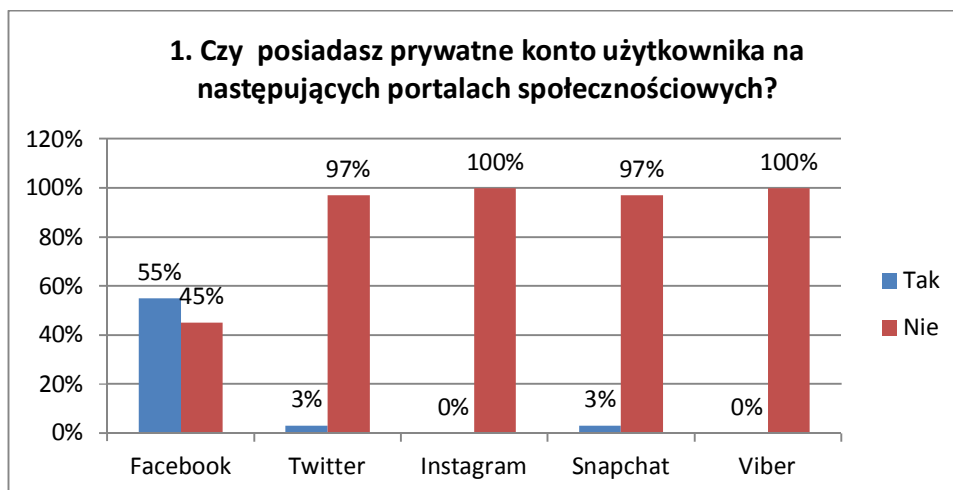

Wnioski:

1. Odpowiedzi na to pytanie pokazały, że mniej więcej połowa rodziców albo nieznacznie, albo wcale nie ma dostępu do kont i profili internetowych swoich dzieci i nie ma wpływu na to, jakie treści tam umieszczają.
2. W ramach współpracy z rodzicami w przyszłym roku szkolnym należy uwrażliwiać rodziców na kwestie odpowiedzialności i kontroli aktywności dziecka w sieci.

Raport z badania ankietowego nauczycieli

Pytanie 1.

Wnioski:

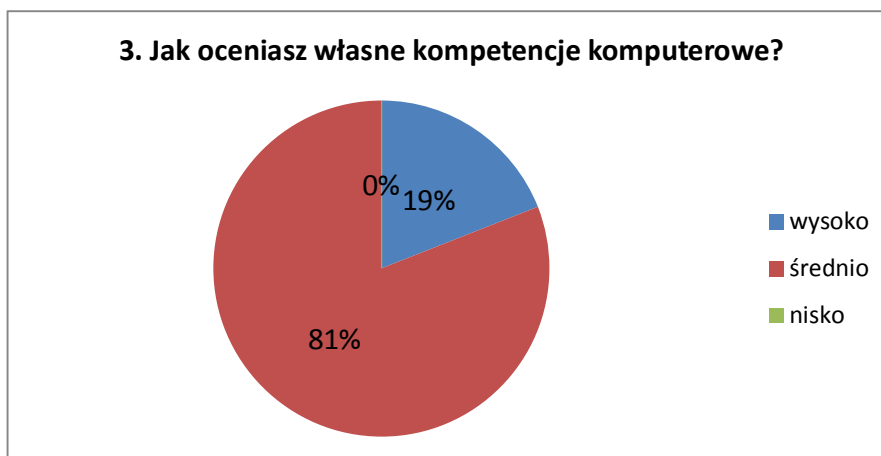
1. Nauczyciele korzystają stosunkowo rzadko z portali społecznościowych.
2. Najpopularniejszą platformą, z której korzystają nauczyciele jest, podobnie jak u uczniów, Facebook. Swoje prywatne konto na tym portalu posiada ponad połowa ankietowanych nauczycieli tj. 55%.
3. Pozostałe portale nie są wykorzystywane przez nauczycieli.

Pytanie 2

2. Jak często korzystasz z zaznaczonych przez siebie w pytaniu powyżej portali?	codziennie	kilka razy w tygodniu	raz w tygodniu lub rzadziej
Facebook	23%	32%	16%
Twitter	0%	0%	3%
Instagram	0%	0%	0%
Snapchat	0%	0%	3%
Viber	0%	0%	0%

Wnioski:

1. Najmniej popularne, a zarazem i najrzadziej odwiedzane przez nauczycieli są portale typu Snapchat, Viber czy Instagram.
2. Analiza wyników wskazuje, iż nauczyciele stosunkowo mało czasu poświęcają na aktywność na portalach społecznościowych. Codziennie korzysta tylko 23% ankietowanych.

Pytanie 3.**Wnioski:**

1. Ankietowani nauczyciele ocenili swoje kompetencje na średnim poziomie, co pokrywa się z odpowiedziami uczniów.
2. Zaledwie 19% ankietowany udzieliło odpowiedzi „wysoko”.
3. Żaden ankietowany nie określił swoich kompetencji jako niskie.

Pytanie 4**Jak oceniasz własne umiejętności komputerowe w zakresie:**

	wysoko	średnio	nisko
a / wyszukiwania informacji	55%	45%	0%
b / oceny rzetelności informacji	39%	61%	0%
c / krytycznego i refleksyjnego wykorzystania internetu	39%	61%	0%
d / czytania i interpretacji tekstu elektronicznego	36%	61%	3%

Wnioski:

1. Ankietowani nauczyciele, podobnie jak uczniowie, najwyżej ocenili własne kompetencje komputerowe w zakresie wyszukiwania informacji.
2. Pozostałe umiejętności ocenili na średnim poziomie.

Pytanie 5**Jak oceniasz umiejętności komputerowe własnych uczniów w zakresie:**

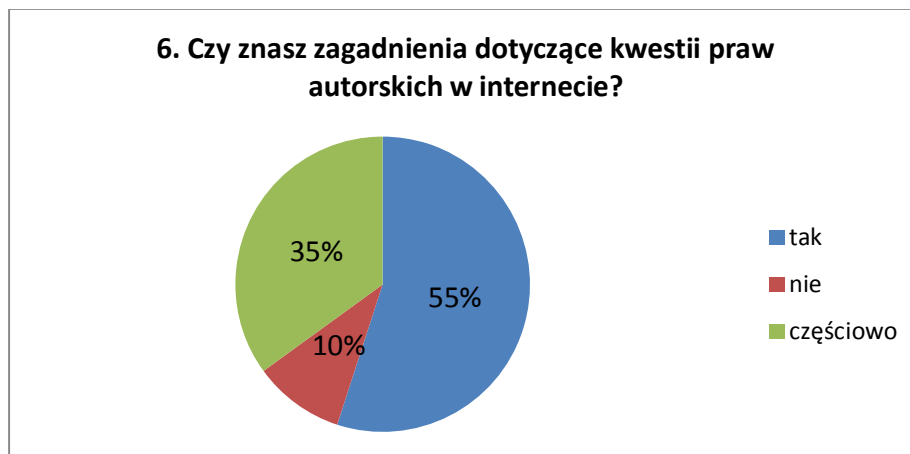
	wysoko	średnio	nisko
a / wyszukiwania informacji	39%	58%	3%
b / oceny rzetelności informacji	16%	29%	55%
c / krytycznego i refleksyjnego wykorzystania internetu	10%	26%	64%
d / czytania i interpretacji tekstu elektronicznego	10%	68%	22%

Wnioski:

1. Ankietowani nauczyciele, w porównaniu do oceny własnych kompetencji komputerowych, dużo niżej ocenili kompetencje swoich uczniów.

2. W opinii nauczycieli uczniowie mają duże problemy z oceną rzetelności informacji oraz w zakresie krytycznego i refleksyjnego wykorzystania Internetu, co w pewnym stopniu pokrywa się z samooceną uczniów.

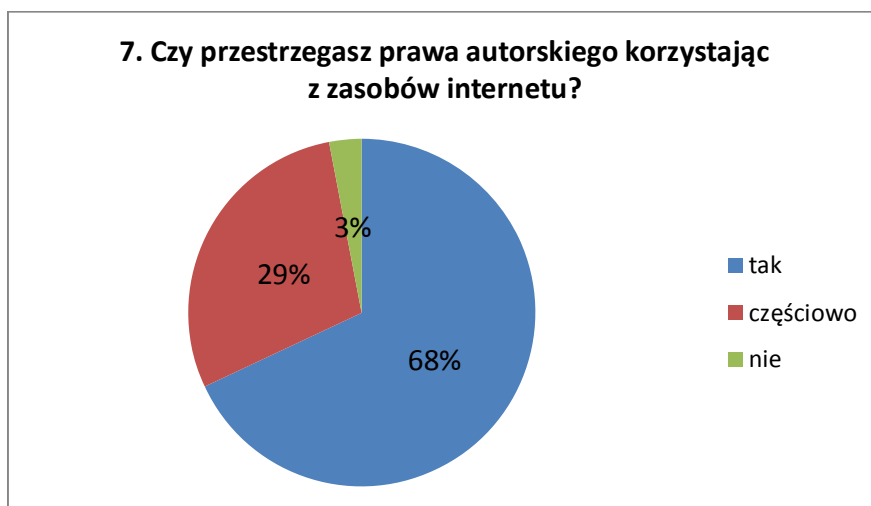
Pytanie 6

Wnioski:

1. 55 % nauczycieli odpowiedziało, że zna kwestię praw autorskich w Internecie.
2. 35% nauczycieli posiada braki w tym zakresie a 10 % deklaruje, że nie zna kwestii dotyczących praw autorskich. **Zagadnienie to powinno zostać uwzględnione w ramach planowania działań w zakresie WDN.**

Pytanie 7.

Wnioski:

1. 68% ankietowanych nauczycieli odpowiedziało, że przestrzega prawa autorskiego w Internecie natomiast 29% deklaruje, iż przestrzega ich tylko częściowo.

Pytanie 8

Czy korzystając z komunikacji elektronicznej lub Internetu miałaś/miałeś do czynienia z następującymi zjawiskami?

	często	rzadko	nigdy	nie znam tego pojęcia
a / przemoc	13%	45%	42%	0%
b / treści promujące zachowania destrukcyjne	29%	55%	16%	0%
c / seksting	19%	42%	36%	3%
d / grooming	3%	36%	32%	29%
e / łańcuszki szczęścia	16%	55%	26%	3%

Wnioski:

1. W ramach wykorzystywania komunikacji elektronicznej większość nauczycieli przyznało, iż rzadko spotykają się z przemocą, promowaniem treści destrukcyjnych czy łańcuszkami szczęścia. 29% ankietowanych nie zna pojęcia „grooming”.

Pytanie 9

Czy i jak często napotykasz następujące formy cyberprzemocy?

	często	rzadko	nigdy	nie znam tego pojęcia
a / nagrywanie, rozpowszechnianie treści ośmieszających inne osoby	13%	55%	32%	0%
b / wulgarne, poniżające treści w komunikacji internetowej	39%	29%	32%	0%
c / wulgarne komentarze, tzw. hejt	42%	32%	26%	0%
d / podszywanie się za kogoś w Internecie	19%	26%	55%	0%
e / włamania na konta internetowe	6%	23%	71%	0%
f/ wykluczenie z grona znajomych	3%	26%	68%	3%

Wnioski:

1. Spośród ankietowanych, którzy często napotykają na przemoc w sieci, najczęstszą formą jest tzw. *hejt* (od ang. *hate*, –*nienawiść*), a więc wulgarne komentarze oraz poniżające treści – często do czynienia ma z tym zjawiskami aż 42% i 39%.
2. 71% nigdy nie spotkało się ze zjawiskiem włamania na konta, a 68% ankietowanych nie doświadczyło wykluczenia z grona znajomych.

Pytanie 10.

Co rozumiesz przez pojęcie „bezpieczeństwo w Internecie” ?

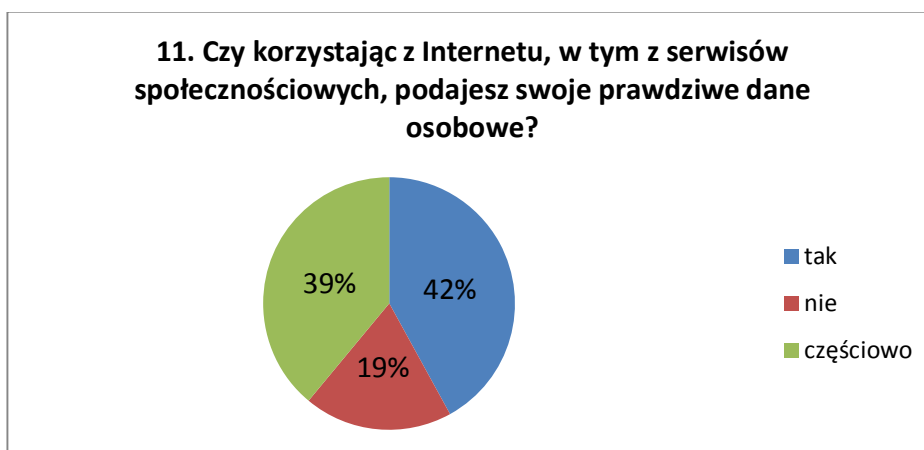
- Bezpieczne wykorzystywanie Internetu dla różnych celów i zadań.
- Nie zdradzać wszystkiego, chronić swój profil, nie wierzyć we wszystko, ściągać muzykę i filmy legalnie, unikać wirusów.
- **Moje dane osobowe są chronione. (6 razy)**
- **Nikt nie wykorzystuje moich danych osobowych.**

- Zasoby, które pozwolą uniknąć zagrożeń w Internecie do minimum.
- Przemyślane, świadome poruszanie się po Internecie.
- Świadomość i wiedza jak posługiwać się Internetem.
- Mądre korzystanie z zasobów sieci.

Wnioski:

1. Nauczyciele najczęściej używali stwierdzeń związanych z ochroną danych osobowych.

Pytanie 11.

Wnioski:

1. 42% nauczycieli korzystając z Internetu, w tym z portali społecznościowych, podaje swoje prawdziwe dane.
2. Prawie połowa 40% ankietowanych przyznało, że dane są tylko częściowo prawdziwe.
3. **Należy informować nauczycieli o ryzykach związanych z ochroną danych osobowych oraz o konsekwencjach ewentualnego ich fałszowania lub podszywania się pod inne osoby.**

Pytanie 12.

Zaznacz z których form komunikacji oraz wypowiedzi, korzystasz w świecie wirtualnym:

A.	blog	10%
B.	fora internetowe	32%
C.	grupy dyskusyjne	32%
D.	portale społecznościowe	68%
E.	komunikatory internetowe	52%

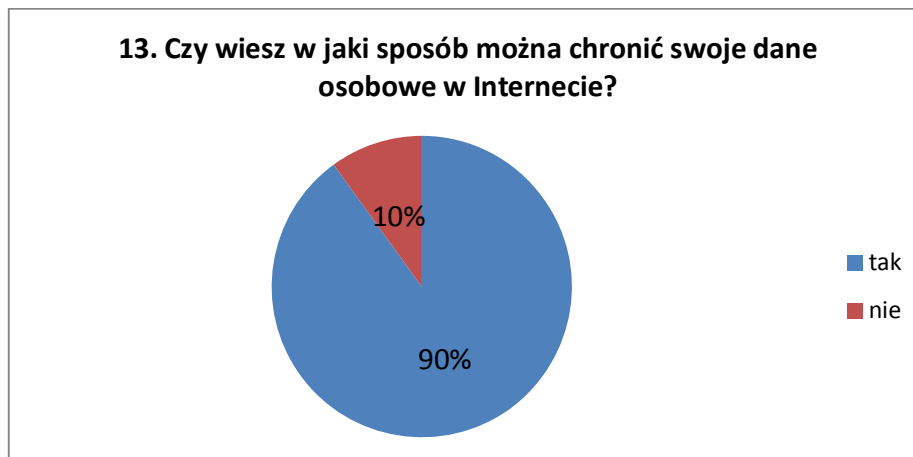
Wnioski:

1. Zgodnie z przewidywaniami i trendami ogólnopolskimi najczęstszą formą komunikowania się w Internecie wśród nauczycieli jest aktywność na portalach społecznościowych – 68%.

2. Komunikatory internetowe, będące bardzo często elementem portali społecznościowych, wykorzystywane są również przez bardzo dużą liczbę ankietowanych – 52%.

Pytanie 13.

Czy wiesz w jaki sposób można chronić swoje dane osobowe w Internecie?

Wnioski:

1. 90% ankietowanych wie w jaki sposób chronić swoje dane osobowe.

Pytanie 14

Czy jesteś zainteresowana/y podniesieniem swoich kompetencji w zakresie bezpieczeństwa internetowego?

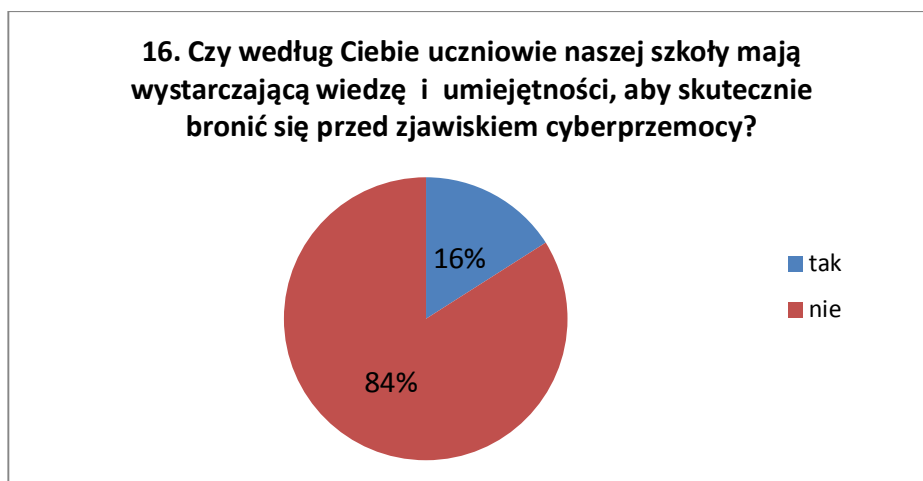

Wnioski:

1. 65% ankietowanych nie deklaruje chęci podnoszenia swoich kompetencji w zakresie bezpieczeństwa internetowego.
2. 35 % nauczycieli jest zainteresowanych podniesieniem swoich kompetencji w zakresie bezpieczeństwa w sieci, **co należy uwzględnić w planie WDN.**

Pytanie 15.**Co chciałbyś wiedzieć o bezpieczeństwie w sieci?**

- Jak chronić komputer przed wirusami i spamem.
- Zagrożenia poczty, banków.

Pytanie 16.**Czy według Ciebie uczniowie naszej szkoły mają wystarczającą wiedzę i umiejętności, aby skutecznie bronić się przed zjawiskiem cyberprzemocy?****Wnioski:**

1. Ankietowani nauczyciele, w przeciwieństwie do uczniów, bardzo nisko ocenili ich umiejętności w kwestii obrony przed zjawiskiem cyberprzemocy, **co należy uwzględnić w programie profilaktyczno-wychowawczym.**

Pytanie 17.**Czy zauważasz potrzebę przeprowadzenia zajęć dla uczniów dotyczących następujących kwestii:**

	TAK	NIE
Cyberprzemoc	61%	39%
Bezpieczne korzystanie z portali społecznościowych	100%	0%
Prawo autorskie	84%	16%
Ochrona danych osobowych	94%	6%

Wnioski:

1. Spośród zaprezentowanych tematów nauczyciele wyrazili zdecydowaną potrzebę uczestnictwa uczniów w zajęciach dotyczących bezpiecznego korzystania z portali społecznościowych (100%), ochrony danych osobowych 94% oraz praw autorskich (84%) .

2. Powyższe tematy należy uwzględnić w Programie Profilaktyczno-Wychowawczym.

Pytanie 18.

Czy zauważasz potrzebę przeprowadzenia zajęć dla rodziców dotyczących następujących kwestii:

	TAK	NIE
Cyberprzemoc	61%	39%
Bezpieczne korzystanie z portali społecznościowych	100%	0%
Prawo autorskie	81%	19%
Ochrona danych osobowych	94%	6%

Wnioski:

1. Nauczyciele wyrazili zdecydowaną potrzebę wzbogacenia wiedzy rodziców z tych samych zagadnień co i uczniów.

Pytanie 19.

Czy zauważasz potrzebę zwiększenia kompetencji nauczycieli w zakresie:

	TAK	NIE
Cyberprzemoc	35%	65%
Bezpieczne korzystanie z portali społecznościowych	32%	68%
Prawo autorskie	39%	61%
Ochrona danych osobowych	68%	32%

Wnioski:

1. Spośród zaprezentowanych tematów nauczyciele przede wszystkim wyrazili chęć zwiększenia kompetencji w zakresie ochrony danych osobowych.

Pytanie 20.

Jak często korzystasz z:

	codziennie	kilka razy w tygodniu	raz w tygodniu lub rzadziej
Komputera	68%	32%	0%
Internetu	68%	32%	0%
Portali społecznościowych	13%	29%	39%
Komunikatorów internetowych	16%	26%	45%

Gier on-line	0%	10%	48%
--------------	----	-----	-----

Wnioski:

1. Wśród ankietowanych nauczycieli 68 % korzysta z komputera codziennie, a 32% kilka razy w tygodniu.
2. Ten sam wynik uzyskany dla odpowiedzi Internet, wskazuje, że korzystanie z sieci jest jednym z najczęstszych powodów wykorzystywania komputerów przez nauczycieli.

Pytanie 21.**Jakie urządzenia wykorzystujesz do:**

	komputer	tablet	telefon
Pracy	94%	29%	32%
Nauki	87%	23%	23%
Rozrywki	48%	10%	45%
Portali społecznościowych	71%	10%	45%
Komunikacji internetowej	55%	6%	55%
Gier on-line	19%	10%	19%

Wnioski:

1. Analiza odpowiedzi do tego pytania pokazała, że nauczyciele, w przeciwieństwie do uczniów, do pracy, nauki i portali społecznościowych wykorzystują najczęściej komputer.
2. Jeśli chodzi o telefon, służy on głównie do komunikacji.

Wnioski końcowe:

1. Uczniowie, najczęściej korzystają z platformy Facebook – 100% i Snapchat 80%. Nauczyciele korzystają stosunkowo rzadko z portali społecznościowych. Najpopularniejszą platformą wśród nauczycieli jest, podobnie jak u uczniów, Facebook. Swoje prywatne konto na tym portalu posiada 55%.
2. Nauczyciele stosunkowo mało czasu poświęcają na aktywność na portalach społecznościowych. Codziennie korzysta tylko 23 % ankietowanych nauczycieli, wśród uczniów 57%.
3. Wśród uczniów telefon stał się narzędziem do nauki (59%), rozrywki (67%), portali społecznościowych (78%). Jeśli chodzi o komputer, służy głównie do gier on-line (54) i nauki (48%). Nauczyciele, w przeciwieństwie do uczniów, do pracy, nauki i portali społecznościowych wykorzystują najczęściej komputer. Telefon, służy głównie do komunikacji.

4. Zarówno większość ankietowanych uczniów (65%) jak i nauczycieli (81 %) oceniło swoje umiejętności komputerowe jako średnie. Najwyżej oceniono kompetencje wyszukiwania informacji w sieci. **W opinii nauczycieli uczniowie mają duże problemy z oceną rzetelności informacji oraz w zakresie krytycznego i refleksyjnego wykorzystania Internetu, co w pewnym stopniu pokrywa się z samooceną uczniów.** Wszyscy uczniowie znają pojęcia cyberprzemocy. Nie ma skrajnych sytuacji w odniesieniu do negatywnych zjawisk w sieci.
5. W ramach wykorzystywania komunikacji elektronicznej uczniowie oraz nauczyciele przyznali, że najczęściej spotykają się z łańcuszkami szczęścia. Duży odsetek uczniów nigdy nie spotkał się z przemocą (71%), treściami destrukcyjnymi (61%) i sekstingiem (65%), **co wskazuje, iż uczniowie świadomie i ostrożnie zachowują się w sieci.**
6. Wśród uczniów i nauczycieli, którzy napotykają na cyberprzemoc, najczęstszą formą jest tzw. *hejt* (od ang. *hate*– *nienawiść*), a więc wulgarne komentarze – często do czynienia ma z tym zjawiskiem aż 52% (n) i 42% (u).
7. Z odpowiedzi ankietowanych uczniów wynika, że większość nauczycieli i wychowawców podejmowała kwestie związane z bezpieczeństwem w sieci podczas swoich zajęć.
8. Większość uczniów i nauczycieli potrafiła sprecyzować pojęcie „bezpieczeństwo w Internecie”. Uczniowie **znają i zwracają uwagę na kwestię ochrony danych osobowych.** Jednak 48% uczniów i 42 % nauczycieli podaje swoje prawdziwe lub częściowo prawdziwe dane – może rodzić to ryzyka związane z ochroną danych osobowych.
9. 39% uczniów oraz 35% nauczycieli posiada braki w zakresie znajomości prawa autorskiego a 10 % deklaruje, że nie zna kwestii dotyczących praw autorskich. **Zagadnienie to powinno zostać uwzględnione w ramach planowania działań w zakresie WDN oraz Programie Profilaktyczno - Wychowawczym.**
10. Nauczyciele wyrazili zdecydowaną potrzebę uczestnictwa uczniów w zajęciach dotyczących bezpiecznego korzystania z portali społecznościowych (100%), ochrony danych osobowych (94%) oraz praw autorskich (84%). Nauczyciele wyrazili zdecydowaną potrzebę wzbogacenia wiedzy rodziców z tych samych zagadnień co i uczniów. Uczniowie również deklarują chęć uczestnictwa w takich zajęciach. **Powyższe tematy należy uwzględnić w Programie Profilaktyczno-Wychowawczym.**
11. 48% rodziców nieznacznie, albo wcale nie ma dostępu do kont i profili internetowych swoich dzieci i nie ma wpływu na to, jakie treści tam umieszczają.

Rekomendacje do pracy w roku szkolnym 2018/2019:

1. **Należy kontynuować dobre praktyki** związane z uświadamianiem uczniów o zagrożeniach związanych z nieodpowiedzialnym korzystaniem z Internetu. Należy ustawicznie zwiększać kompetencje uczniów w zakresie bronienia się przed negatywnymi zjawiskami w Internecie. Analiza ankiety wskazuje, iż działania szkoły prowadzone do tej pory przynoszą zamierzone rezultaty.

2. Należy informować uczniów, rodziców i nauczycieli o ryzykach związanych z ochroną danych osobowych oraz o konsekwencjach ewentualnego ich fałszowania lub podszywania się pod inne osoby. Zajęcia o tematyce **ochrony danych osobowych, prawa autorskiego** czy **bezpiecznego korzystania z portali społecznościowych** należy przeprowadzić jako jedne z pierwszych. Spowodowane jest to bardzo istotnymi zmianami w związku z wejściem w życie rozporządzenia RODO. Tematyka ta powinna znaleźć się w planie WDN oraz Programie Profilaktyczno-Wychowawczym.
3. Należy również **rozważyć** podnoszenie świadomości nauczycieli w temacie bezpieczeństwo w sieci, rozumiane jako ochrona komputera przed wirusami i spamem, zagrożenia poczty czy kont bankowych.
4. W ramach współpracy z rodzicami w przyszłym roku szkolnym należy uwrażliwiać rodziców na kwestie odpowiedzialności i **kontroli aktywności** dziecka w sieci.
5. Na wszystkich zajęciach wychowawczo-edukacyjnych należy kształtować **umiejętności krytycznego i refleksyjnego wykorzystywania zasobów Internetu, a przede wszystkim uczyć rzetelnej oceny informacji znalezionych w sieci.**

Zespół ewaluacyjny:

Justyna Litwin
Renata Turek
Jerzy Adamik
Jan Zając

Lubátowa, 18.06.2018